

Valtion ja maakuntien aluekehittämiskeskustelut 2023

Johtopäätökset

Aluekehittämiskeskustelut 8.–9.2.2023

Valtion ja maakuntien aluekehittämiskeskustelut käytiin yhteisesti kaikkien maakuntien kanssa.

KESKUSTELUTEEMAT:

Vihreä- ja digisiirtymä	Osaavan työvoiman saatavuus ja alueellinen liikkuvuus	Huoltovarmuus ja kokonaisturvallisuus
-------------------------	---	---------------------------------------

- [Vihreä- ja digisiirtymä](#)
- [Osaavan työvoiman saatavuus ja alueellinen liikkuvuus](#)
- [Huoltovarmuus ja kokonaisturvallisuus](#)

Keskusteluista laadittiin sekä keskeisimmät nostot, jotka kuvaavat käytyä keskustelua, että johtopäätökset, jotka kuvaavat keskustelujen olennaisimpia lopputuloksia.

Vihreä- ja digisiirtymä - johtopäätökset

- Vihreä- ja digisiirtymä tukevat **ratkaisuja neljään isoon haasteeseen**: edistetään vähähiilisyttä, turvataan luonnon monimuotoisuutta sekä tuetaan resurssitehokkuutta ja kestäväää kehitystä. Vihreää ja digisiirtymää on toteutettava reilusti ja oikeudenmukaisesti – tarvitaan alueellista tarkastelua, maankäytön yhteensovittamista, kannattavaa alkutuotantoa sekä asukkaiden ja yritysten osallisuutta.
- **Puhtaan energian saanti** on tärkeää koko Suomessa. Koska alueet ovat erilaisia, tärkeää on edistää monipuolisesti erilaisia teknologioita ja tuotantomuotoja. Huomioidaan aluekehittämisessä Fingridin sähkön siirron kapasiteettiä.
- Suomi on **uusiutuvien luonnonvarojen** suurvalta ja luonnonvaroihin perustuvat elinkeinot ovat kasvualoja. Erityisesti maaseutumaiset alueet avainasemassa, kun vahvistetaan luonnonvara-alan mahdollisuuksia ja ratkaisuja omavaraisuuteen, huoltovarmuuteen sekä vihreään- ja digisiirtymään. Alueiden vihreässä siirtymässä on merkitystä myös hyvinvointialueilla esim. elintarvikkeiden ja muiden hyödykkeiden hankinnoissa ja kiinteistöjen energiatehokkuudessa. Vaikuttaminen EU:n metsäpolitiikkaan on tärkeää.
- **Parannetaan infrastruktuuria digisiirtymän** mahdollisuuksien hyödyntämiseksi. Digisiirtymän merkitys hyvinvointialueille on keskeinen: eteneminen digitaalisten palveluiden kehittämisessä on riippuvainen alueen infrasta ja HVA voi olla merkittävä digisiirtymän vauhdittaja alueella.
- Suomen **kansallinen digikompassi** tulee nähdä yhteiskunnan lupauksena keskipitkän aikajänteen keinoista, joita valtioneuvoston tasolla ja yhdessä EU:n kanssa tullaan toteuttamaan digisiirtymän aikaansaamiseksi. Alueille tämä tarkoittaa mahdollisuutta hyödyntää ja edelleen kehittää alueensa vahvuuksia ja digitalisaatiota yhteisen vision pohjalta sekä näihin digikompassin tavoitteisiin ja avaintuloksiin nojaten. Tavoitteiden toteuttamiseen liittyy myös kansalaisten digivalmiuksien vahvistaminen.
- Digivihreän siirtymän toteuttamiseksi tarvitaan **osaavaa työvoimaa**, mikä edellyttää kattavia ja konkreettisia toimenpiteitä sekä **alueen sisällä että alueiden välillä**.
- **Alueiden yhteistyötä ja alueellisen ja kansallisen tason vuoropuhelua** ja voimien kokoamista yhteen on **vahvistettava** kv-kilpailukyvyyn edistämiseksi:
  - **Tunnistetaan Suomen painopisteet** vihreässä siirtymässä alueelliset vahvuudet huomioiden.
  - **Vahvistetaan älykkään erikoistumisen** kansallista **koordinaatiota** tekemällä alueellisia valintoja näkyväksi kokonaisuutena ja tarjoamalla foorumeita alue- ja vk-tason toimijoiden vuoropuhelun käymiseen.
  - **Vahvistetaan tki-osaamista** yhdessä alueiden tki-toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tulee tehdä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla eri teemoissa.
- Aluekehittämisen strategisen suunnittelun ja toimeenpanon tulee nykyistä kokonaisvaltaisemmin perustua kokonaiskestävyyden näkökulmiin pelkän kasvun sijaan ja kattaa aiempaa **vahvemmin** myös **hyvinvointitalouden näkökulmia**.

Osaavan työvoiman saatavuus ja alueellinen liikkuvuus - johtopäätökset

- **Lisätään osaamista ja nostetaan koulutustasoa.** Tarvitaan monimuotoisia, saavutettavia ja saatavilla olevia koulutuspalveluita. Toisen asteen koulutuksen saatavuus ja saavutettavuus vihreän siirtymän edistämiseksi ja käytännönlähtöisten innovaatioiden syntymiseksi on tärkeää.
- **Tuetaan** alueiden mahdollisuutta saada osaavaa työvoimaa. **Kehitetään** valtion ja kuntien yhteistyössä osana **työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton edistämistoimia** työelämän ja yritysten kykyä ottaa vastaan ulkomaista työvoimaa sekä niiden halukkuutta rekrytoida alueella jo asuvia maahanmuuttajia. **Vahvistetaan** tukea siirtymätilanteissa ja selkeitä polkuja esimerkiksi koulutuksesta työelämään (erityisesti kv-opiskelijoille) oppilaitosten, kaupunkien ja yritysten yhteistyössä
- Laajennetaan esimerkiksi **työelämässä hankitun osaamisen tunnistamista** tutkintovaatimusten rinnalla. Helpotetaan alan vaihtamista nopeuttamalla toisen tutkinnon suorittamista olemassa oleva osaaminen huomioiden.
- **Tunnistetaan hyvinvointialueiden rooli** aluekehittämisessä ja alueen elinvoimaisuuden tukena. Palvelutarpeiden muodostuminen kytkeytyy aluekehittämisen teemoihin
- Digivihreän siirtymän toteuttamiseksi **tarvitaan osaavaa työvoimaa**, mikä edellyttää kattavia ja konkreettisia toimenpiteitä sekä **alueen sisällä että alueiden välillä.**
- Työvoiman saatavuudessa on **huomioitava** myös **perhe- ja asuntopolitiikka.** Olemassa olevan työvoiman työkykyisyyden vahvistaminen ja **syrjäytymisen ehkäisy** ovat välttämättömiä työperäisen maahanmuuton ohella.
- **Vahvistetaan alueiden välistä yhteistyötä ja kehitetään toimintamalleja** alueellisen liikkuvuuden edistämiseksi ja muutostilanteiden hallitsemiseksi
- **Sujuoitetaan eri tahojen** (julkinen sektori, yritys-elämä, koulutusorganisaatiot, järjestöt) **alueellisten toimenpiteiden välistä yhteistyötä** työllisyystoimien toteuttamiseksi.
- **Nostetaan erityiskysymyksenä** SOTE-alan työvoiman pitovoima, saatavuus ja riittävyys **kaikilla alueilla.** **Vahvistetaan** SOTE-alan TKI-kokonaisuutta.

Huoltovarmuus ja kokonaisturvallisuus - johtopäätökset

- Huomioidaan **alueellisuus huoltovarmuuden kehittämistä koskevissa toimenpiteissä**: huoltovarmuusselonteon linjausten toimeenpanossa, huoltovarmuuden valtioneuvoston tavoitepäätöksen uudistamisessa, huoltovarmuuslainsäädännön kokonaistarkastelussa sekä muussa huoltovarmuuden kehittämistyössä. Huomioidaan aluekehittämisen näkökulmat yhteiskunnan turvallisuusstrategian (2024) päivityksessä
- **Tunnistetaan** huoltovarmuus ja kokonaisturvallisuus osana aluekehittämisen suunnitelua ja toimeenpanoa
- **Tunnistetaan hyvinvointialueiden rooli ja varmistetaan palveluiden jatkuvuus**, jossa huoltovarmuuden näkökulmasta erityisesti ruokahuolto, lääkehuolto, energian saatavuus ovat merkittäviä. Lisäksi on tärkeä varmistaa kuntien ja hyvinvointialueiden saumaton yhteistyö
- **Edistetään alueellisesti** turvallisia ja kestäviä, huoltovarmuutta vahvistavia viesti- ja liikennejärjestelmiä, jotka parantavat tavaroiden, ihmisten ja tiedon saumatonta liikumista liittäen alueet toisiinsa ja globaaleihin verkostoihin.
- Alueellisten valmius- ja varautumisen **johtamisjärjestelmien kehittäminen on** tärkeää
- **Edistetään** elinvoimaisten ja hyvinvoivien paikallisyhteisöjen merkitystä huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden vahvistamisessa
- **Vahvistetaan** eri toimijoiden **henkistä huoltovarmuutta** ja toimintaympäristön muutoksiin **varautumista ja sopeutumista**.